

st ei ole mitte keegi kunagi sünniks peab teatris olema

vaks teha ja kui selle jaoks on tingimused või eeltingimused teatris loodud, siis see on võimalik.

Reinu telefon heliseb. Meloodia telefonis on euroliidu hümn "Ood rõõmule". "Jah, helista poole tunni pärast."

Kas näitleja peab teadma, mida, mis rolli ta tahab mängida?

Ega me oma sisimas ju ei tea, mida me väga täpselt mängida tahame. Oma sisimas me võime avastada loetud materjalist, et vaat see ongi nüüd. On loomulik, eriti nooremate näitlejate puhul, et nad ei oska enda jaoks sõnastada seda, mida nad tahaksid mängida. Kui loed midagi, romaani, näidendit, see kas haarab sind või ei ja sageli see, mis haarab, on selletamatu, on tunnetuslik, sa ei sõnasta. Sind puudutab. Ja kui see, mis puudutab, su kätte ei satu, siis tükk aega võib olla see tunne, et oh, ma mängiks – kõike.

No mina näiteks tahaks mängida melodraamas. Tõsiselt.

Ma arvan, et melodraama ongi täiesti arvestatav žanr. Kahjuks on meie esimene kokkupuude melodramaatilise mängulaadiga seotud kõige esimeste seepide ehk seriaalidega. See on melodraama halvas mõttes ja see hirmutab kogu žanri, tekitab zanripelgu.

Ma kujutan ette, et Kreekas tekkis samamoodi tragöödia naeruvääristamine. Kõik kirjutasid tragöödiad ja mängisid. Ma kujutan ette, et tragöödiahaigus oli päris suur seal omal ajal. Meieni on jõudnud vaid paremik. Ja siis tekkis alles vastukaaluks komöödia.

Miks tekivad teised žanrid? Sellepärast, et mingi žanr muutub naeruväärseks, kuna ta on moes. Nõnda et melodraamat võib võtta ka täiesti tõsiselt. Nõus.

Ükski žanr ja stiil ei ole oma olemuselt halb. Pole halba stiili, on halvasti tehtud stiilid, žanrid.

No siin jõuame rahamasi-nasse – muusikal, operett... on laine tipus.

Tundub mulle, et see torm või iga muusikali tegemine nüüd juba vajub.

Kui aga keegi tahab teha Draamateatris rokkope-rit?

Rokkooper on toredam sõna. Kindlasti, kui meil on selleks võimalusi ja tahtmist ja meile see meeldib, siis me sellest ei keeldu. Aga see ei ole kindlasti mitte Draamateatri prioriteet teha muusikale. Ühelegi žanrile me kätt ette ei pane, et see on nüüd see, mida me mitte mingil juhul ei tee, ei ole niisugust asja. Igale asjale, nagu ma olen juba öelnud mitu korda, tuleb läheneda individuaalselt.

Mis sind näitlejana veel huvitaks mängida? Mis osa mängiks direktor Rein? Oskad kohe öelda?

Ei, ei.

Tunnetuslikult?

Mul on kahju, et elus on mul Shakespeare'i, oma lapsepõlve lemmiku näidendites olnud vähe võimalusi mängida. Shakespeare on küll see, mille puhul mul kõrvad läheksid kikki. Ma tahaks, oleks tahtnud neid asju rohkem mängida. Ta on ikkagi igavikuline.

Kui palju teater peaks aega arvestama ja tänaval toimuvat kajastama?

Teater ei ole kindlasti ajaleht. Teatri ülesanne on probleeme tõstatada küll, aga neid mitte lahendada. Teater ei peaks olema päevapoliitiline, aga sotsiaalne kindlasti.

Ma käisin just vaatamas NOteatri „Hirvekütti“. See räägib ajast, kui Ameerika sõdurid on Vietnamis, aga praegust hetke puudutab ka väga. Kuidas minnakse sõtta ja kuidas sealt tullakse, selle üle maksab mõelda hetkel, kui me mehed on Iraagis ja Afganistanis. Usun, et parimates etendustes ja etenduse hetkedes on see aeg sees.

Reinu telefon heliseb. „Rõõm on ülev õnneläide, taevaline kaunis and...“ „Ahaa, kui sa leiad, ta jälle seisab ja me ei satu kunagi peale, kui ta tuleb ja läheb. Püüame ta karpi, et ta peab tulema teatrisse küsima. Vaatame, proovi, ja võib küll, aga meie oma autodel on teatri silt peal, nad ei saa siis meile midagi ette heita, hea küll.“

Tegeled parkimisprobleemidega.

Meil on mingi üks auto jah, kes ennast väga mugavalt suudab teatri mingisse orva parkida. Ajalehte panen ka, kes on Mercedese 883 APX omanik, kurat, ärge parkige Draamateatri maja ette kōn-

niteele, ukse ette oma autot.

Direktori argipäev, mis? See, jah, on ja häirib.

Tegid NOteatris tunnustust saanud rolli, oleksid võinud ju minna seda teatrit juhtima.

Seal, oleks küll, aga sel ajal, kui NO juhti valiti, ei olnud mul teatrijuhimõte väga selge.

Üks näitlejannast teatridirektor Anne Veesaar meil...

Meil on näitlejast teatrijuht Peeter Tammearu, on Indrek Saar, rääkimata lavastajast teatrijuhtidest Peeter Jalakast või Tiina Rebasest VAT teatris. See on tavaline asi. Mujal maailmas on palju näitlejaid-teatrijuhte. Kes see siis teatrielu veel tunneb. Nende näitlejate või lavastajate hulgast, kes natukene matemaatikat oskavad...

Sul oli matemaatikahinne koolis...

...suhteliselt hea. Ma ei saanud viit koolis kunagi, sest mul ei olnud oma matemaatikaõpetajaga häid suhteid ja ta kättemaks oli hinnetes. Aga saan hakkama.

Oled sa elus selline mees, kes planeerib perele eelarve ja siis arvestab seda, jälgib, hoiab kokku?

Oi ei, oi ei, oi ei. Ma arvestan muidugi reaalsusega. Ei planeeri.

Küsisin enne, et on sul tähtsaim Draamas olemise ajaks, enda jaoks?

Minu leping on tehtud kolmeks aastaks. Praegu arvan, et pean vastu need kolm, vastupidiselt eelmistele selle maja juhtidele.

Oled olnud Draamas kuu ja natuke peale, aga teadsid seda tööd ette. Oled sa juba pidanud tööpakkumistest loobuma, ära ütlesid osadest?

Ma olen jah neid, mis väljaspool maja on pakutud, juba ära ütelnud mõne.

On kahju? Kurvaks ei tee?

Ei tee, ma ei pea seda praegu enda jaoks esmatähtsaks. Päris ausalt ütlen, et kui avastasin enda jaoks lavavõitluse, siis ma tahtsin ennast kanaliseerida sinna ja see mulle siinemaani väga meeldib. Ma vahepeal ei olnud üldse rollide peale väga

leilis. See on nii naljakas, sa siin ütlesid Draamateatriga seoses „akadeemiline“ – arvestades minu viimase aja töid, on need enamasti eksperimentaalsed olnud. Mängisin tükk aega Mati Undi tükkides ja siis nüüd viimased kaks rolli on Tiit Ojasoo ja NO lavastustes. Nüüd andsin nõusoleku teha Mai Murdmaaga, veebruaris peaks see Draamas välja tulema.

Sõnateater?

Ei, üks näitleja ja ülejäänud on tantsijad. See on jälle eksperiment. Teha „Antigone“ nii, et Antigone on tantsijanna, aga Kreon on näitleja. See on huvitav väljakutse. Ma ei tea, arvan, et see ei ole mu sisemine konflikt. Kõike on võimalik hästi teha.

Su soov juhtida... olid kursuse vanem. Mäletan, kui meile tulid külla Tampere teatritundgid, kutsuti sind rektor Gurjevi juurde. Siis tulid sealt tagasi ja ütlesid, et ma olen nüüd nuhk.

Oi, see on hea lugu. Ma ei öelnud isegi vist nii, aga ütlesin, et mind nüüd värvati ja ärge minu juuresolekul asjadest kõvasti rääkige. Ütlesin jah selle kohe välja. No sellega kõik ka päädis. Mind kutsuti pärast kohtumist uuesti välja, ma midagi neile valetasin ja siis kogu nende huvi minu vastu sellega piirdus. Samas mäletan, et mu hirm oli ikkagi niivõrd suur, et ma ei julgenud sellele mehele öelda, et tõmba lesta, ma ei tee midagi sellist, ära jama. Ütlesin, et jaa, jaa, ja tulin ja rääkisin teile asja ära. Nad said muidugi aru, et olin neile tühi loos.

Kas eesti keeles mängivad näitlejaid on juba palju?

Ei ole. Meil ei ole ju veel ukse taga järjekorda, et saada näitlejaid rolli peale. Eestis, näitlejate liidu nimekirjas on umbes 400 näitlejat, koos Vene teatri näitlejatega. Valdav osa näitlejatest on teatriliidu liikmed. Ühe Riigikogu liikme kohta on meil näitlejaid tunduvalt vähem kui

teistes riikides. Suurbritannias on näitlejate liidus 36 000 liiget. Ameerika Ühendriikides, seal on kolm liitu, tele ja reklaam on üks, filminäitlejad teine ja teatrinäitlejate liit, on kokku 200 000 liiget.

Meil vabakutselised ikka saavad veel osadest ära öelda ja valida.

Kolm aastat oled Draamas, mängid, võtad vastu mõne kino ja tele pakumise ja siis järgmine aste on kultuuriminister?

Vale rida vaatad. Ma ei ole kindel, et nii on. Täheleavast Siim Kallas vastas küsimusele temast kui juttude järgi potentsiaalsest presidendist, et miks ta peaks mõtlema selle peale, mida ta teeb viie aasta pärast? Tegeleme praeguse olukorraga, mis on olemas. Praegu olen võtnud endale missiooni olla teatrijuht. Ma

ei ole seda ette planeerinud, kolm aastat tagasi ma veel ei teadnud, et minust saab Draamateatri juht. Ma olen salamisi hoopis mõelnud, et kolme aasta pärast – Mooramaa mees on oma töö teinud ja võib nüüd minna. Ma ei välista võimalust uuesti kolmeks aastaks kandideerida. See kolm aastat ongi vähe.

Kuus aastat ja siis lähed Soome ehitama.

Ma ei karda seda tööd, olen insener-arhitekti poeg, mida ma kartma peaksin.

Reinu telefon heliseb. Ta surub kaabu sügavalt kulumudele ja ruttab Draamateatrisse, väikese saali ümberehituse asjus arhitektidega kohtuma.

Prohvet Järve Jaan - Rein Oja, Andres Ehini kirjutatud vabaõhutükis "Rummu Jüri". Lelle mõisa park juuni 2000.

Arhiivifoto

